

Web: sheriayamungu.org

SHERIA YA MUNGU: KIAMBATISHO 6: NYAMA ZILIZOKATAZWA KWA WAKRISTO

SI VIUMBE WOTE WALIUMBWA ILI KULA

BUSTANI YA EDENI: LISHE YA MIMEA

Ukweli huu unadhihirika tunapochunguza mwanzo wa ubinadamu katika Bustani ya Edeni. Adamu, mwanadamu wa kwanza, alipewa jukumu la kutunza bustani. Ni aina gani ya bustani? Maandishi ya asili ya Kiebrania hayatoi maelezo mahususi, lakini kuna ushahidi wenye nguvu kwamba ilikuwa bustani ya matunda:

“Bwana Mungu akapanda bustani upande wa mashariki wa Edeni... Naye Bwana Mungu akachipusha kutoka ardhini kila mti wenye kupendeza kwa macho na wenye matunda mazuri kwa chakula” (Mwanzo 2:15).

Pia tunasoma kuhusu jukumu la Adamu katika kuwapa majina na kutunza wanyama, lakini hakuna mahali popote katika Maandiko panapopendekeza kwamba walikuwa pia “wema kwa chakula,” kama ilivyo kwa miti.

MATUMIZI YA WANYAMA KATIKA MPANGO WA MUNGU

Hii haimaanishi kuwa kula nyama ni jambo lililokatazwa na Mungu—kama lingekuwa, kungekuwa na maagizo ya wazi kuhusu hilo katika Maandiko yote. Hata hivyo, inaonyesha kuwa ulaji wa nyama haukuwa sehemu ya lishe ya mwanadamu tangu mwanzo.

Mpango wa awali wa Mungu kwa mwanadamu unaonekana kuwa wa mimea pekee, ukisisitiza matunda na aina nyingine za mimea kama chakula cha msingi.

TOFAUTI KATI YA WANYAMA SAFI NA WASIO SAFI

ILIANZISHWA KATIKA ENZI ZA NUHU

Ingawa Mungu hatimaye aliwaruhusu wanadamu kuchinja na kula wanyama, alianzisha tofauti dhahiri kati ya wanyama waliostahili kuliwa na wale wasiofaa.

Tofauti hii inadhihirika kwa mara ya kwanza katika maagizo aliyompa Nuhu kabla ya gharika:

“Chukua pamoja nawe jozi saba za kila aina ya wanyama safi, dume na jike, na jozi moja ya kila aina ya wanyama wasio safi, dume na jike” (Mwanzo 7:2).

UFHAMU WA KIMAPOKEO KUHUSU WANYAMA SAFI

Ukweli kwamba Mungu hakumwelezea Nuhu jinsi ya kutofautisha wanyama safi na wasio safi unaonyesha kuwa maarifa haya yalikuwa tayari yamejulikana kwa wanadamu, huenda tangu uumbaji wa mwanzo.

Kutambua wanyama safi na wasio safi kunaonyesha mpangilio na madhumuni mapana zaidi ya kimungu, ambapo viumbe fulani vilitengewa majukumu au makusudi maalum ndani ya mfumo wa asili na wa kiroho.

MAANA YA AWALI YA WANYAMA SAFI

KUHUSIANA NA SADAKA

Kutokana na muktadha wa hadithi ya Mwanzo hadi kufikia gharika, tunaweza kudhani kwa usahihi kuwa mpaka wakati huo, utofauti kati ya wanyama safi na wasio safi ulizingatiwa tu katika muktadha wa sadaka.

Dhabihu ya Abeli ya mzaliwa wa kwanza wa kundi lake inaangazia kanuni hii. Katika maandiko ya Kiebrania, usemi *“mzaliwa wa kwanza wa kundi lake”* (מְכֹרֵת צֶאֱנִי) unatumia neno “kundi” (*tzon*, צֶאֱנִי), ambalo kwa kawaida linahusu wanyama wadogo wa kufugwa kama vile kondoo na mbuzi. Kwa hivyo, kuna uwezekano mkubwa kwamba Abeli alitoa dhabihu ya mwanakondoo au mbuzi mdogo kutoka katika kundi lake (Mwanzo 4:3-5).

SADAKA ZA NUHU KWA KUTUMIA WANYAMA SAFI

Vivyo hivyo, baada ya Nuhu kutoka ndani ya safina, alijenga madhabahu na kutoa sadaka za kuteketezwa kwa Bwana kwa kutumia wanyama safi, ambao walitajwa mahsus katika maagizo ya Mungu kabla ya gharika (Mwanzo 8:20; 7:2).

Msisitizo huu wa mapema juu ya wanyama safi kwa ajili ya sadaka unaweka msingi wa kuelewa nafasi yao ya kipekee katika ibada na usafi wa kimungu.

Maneno ya Kiebrania yanayotumiwa kuelezea makundi haya—**tahor** (טהור) na **tamei** (טמא)—si ya kiholela. Yana uhusiano wa kina na dhana za utakatifu na kujitenga kwa ajili ya Bwana:

- **טמא (Tamei)**
Maana: Najisi, si safi.
Matumizi: Inahusiana na unajisi wa kidini, kimaadili, au kimwili. Mara nyingi hutumika kwa wanyama, vitu, au matendo yaliyokatazwa kwa matumizi au ibada.
Mfano: “Lakini hawa hamtawala kula... maana ni najisi (tamei) kwenu” (Walawi 11:4).
- **טהור (Tahor)**
Maana: Safi, takatifu.
Matumizi: Inahusiana na wanyama, vitu, au watu wanaofaa kwa matumizi, ibada, au shughuli za kidini.
Mfano: “Ni lazima mtenganishe kati ya vile vilivyo vitakatifu na vya kawaida, na kati ya vile vilivyo najisi na vilivyo safi” (Walawi 10:10).

Maneno haya yanaunda msingi wa sheria za chakula za Mungu, ambazo zinatajwa kwa kina katika **Walawi 11** na **Kumbukumbu la Torati 14**. Sura hizi zinaorodhesha wazi wanyama wanaochukuliwa kuwa safi (wanaofaa kwa chakula) na najisi (waliokatazwa kuliwa), kuhakikisha kwamba watu wa Mungu wanabaki wakitengwa na watakatifu.

MAONYO YA MUNGU DHIDI YA KULA NYAMA NAJISI

Katika **Tanakh** (Agano la Kale), Mungu mara kwa mara aliwaonya watu wake kwa kuvunja sheria Zake za chakula. Sehemu kadhaa za Maandiko zinashutumu wazi ulaji wa wanyama najisi, zikisisitiza kwamba tendo hili lilionekana kama uasi dhidi ya amri za Mungu:

“Watu wanaonikasirisha daima mbele ya uso wangu... wanaokula nyama ya nguruwe, na vyombo vyao vimejaa mchuzi wa nyama najisi” (Isaya 65:3-4).

“Wale wanaojitakasa na kujitakasa kwa ajili ya kuingia katika bustani, wakimfuata yule anayekula nyama ya nguruwe, panya, na vitu vingine najisi—wote wataangamia pamoja na yule wanayemfuata,” asema Bwana” (Isaya 66:17).

Maonyo haya yanaonyesha kuwa kula nyama najisi halikuwa tu suala la lishe, bali pia lilihusiana na uasi wa kiroho na kimaadili. Kitendo cha kula chakula kilichokatazwa kilihusiana moja kwa moja na kutotii maagizo ya Mungu. Kwa kujihusisha na desturi zilizo katazwa wazi, watu walionyesha dharau kwa utakatifu na utii.

YESU NA NYAMA NAJISI

Pamoja na kuja kwa Yesu, kuenea kwa Ukristo, na maandiko ya Agano Jipya, wengi wameanza kuhoji kama Mungu bado anajali utii wa sheria Zake, ikiwa ni pamoja na sheria Zake kuhusu vyakula najisi. Ukweli ni kwamba, karibu ulimwengu mzima wa Kikristo hula chochote wanachotaka.

Hata hivyo, hakuna unabii wowote katika Agano la Kale unaosema kwamba Masihi atafuta sheria kuhusu nyama najisi, au sheria yoyote ya Baba Yake (kama wengine wanavyodai). Yesu alitii maagizo ya Baba Yake kwa kila jambo, ikiwa ni pamoja na hili. **Kama Yesu angekula nguruwe**, kama vile tunavyojua kwamba alikula samaki (Luka 24:41-43) na mwana-kondoo (Mathayo 26:17-30), basi tungekuwa na mafundisho wazi kwa mfano, lakini tunajua kuwa hilo halikutokea. Hatuna ushahidi wowote kwamba Yesu na wanafunzi Wake walidharau maagizo haya yaliyotolewa na Mungu kupitia kwa manabii.

HOJA ZILIZOKATALIWA

HOJA YA UONGO: “*Yesu alitangaza vyakula vyote kuwa safi*”

UKWELI:

Marko 7:1-23 mara nyingi hunukuliwa kama ushahidi kwamba Yesu alifuta sheria za chakula kuhusu nyama najisi. Hata hivyo, uchunguzi wa kina wa maandiko haya unaonyesha kwamba tafsiri hii haina msingi. Aya inayonukuliwa vibaya inasema: “*Kwa kuwa chakula hakiingii moyoni mwake, bali tumboni, kisha hutolewa nje mwilini.*” (Kwa kusema haya, *alitangaza vyakula vyote kuwa safi*) (Marko 7:19).

MUKTADHA: HAIHUSIANI NA NYAMA SAFI NA NAJISI

Kwanza kabisa, muktadha wa kifungu hiki hauna uhusiano wowote na nyama safi au najisi kama ilivyoainishwa katika Walawi 11. Badala yake, inahusu mjadala kati ya Yesu na Mafarisayo kuhusu mapokeo ya Kiyahudi yasiyohusiana na sheria za chakula. Mafarisayo na waandishi waliona kwamba wanafunzi wa Yesu hawakufanya tendo la kunawa mikono kabla ya kula, linalojulikana kwa Kiebrania kama *netilat yadayim* (נטילת ידיים). Taratibu hizi zinahusisha kunawa mikono kwa baraka, desturi ambayo bado inafuatwa na jamii ya Kiyahudi leo, hasa katika mzunguko wa Orthodox.

Shida ya Mafarisayo haikuwa sheria ya chakula ya Mungu bali ilikuwa ni ufuataji wa mapokeo haya ya kibinadamu. Waliona kushindwa kwa wanafunzi kufanya taratibu hizi kuwa uasi dhidi ya mapokeo yao, wakilinganisha hilo na unajisi.

JIBU LA YESU: MOYO NDIO MUHIMU ZAIDI

Yesu anatumia Marko 7 kufundisha kwamba kinachomnaji mtu si desturi za nje au mapokeo, bali ni hali ya moyo wake. Anasisitiza kuwa unajisi wa kiroho unatoka ndani ya mtu, kupitia mawazo na matendo maovu, badala ya kushindwa kufuata taratibu za nje.

Yesu anaposema kwamba chakula hakimnaji mtu kwa sababu kinaingia tumboni na si moyoni, hakuwa akizungumzia sheria za chakula bali desturi ya kunawa mikono. Lengo lake lilikuwa kuonyesha umuhimu wa usafi wa ndani badala ya masharti ya nje.

UCHAMBUZI WA MARKO 7:19

Marko 7:19 mara nyingi hueleweka vibaya kwa sababu ya dokezo la mabano lililoongezwa na wachapishaji wa Biblia likisema, “Kwa kusema haya, alitangaza vyakula vyote kuwa safi.” Katika maandiko ya Kiyunani, sentensi inasema tu: “οτι ουκ εισπορευεται αυτου εις την καρδιαν αλλ εις την κοιλιαν και εις τον αφεδρωνα εκπορευεται καθαριζον παντα τα βρωματα,” ambayo inatafsirika moja kwa moja kama: “Kwa kuwa hakiingii moyoni mwake, bali tumboni, na hutolewa kwenye choo, kikisafisha vyakula vyote.”

Kutafsiri sehemu ya mwisho kama: “Kwa kusema haya, alitangaza vyakula vyote kuwa safi” ni jaribio la wazi la kupotosha maandiko ili kuhalalisha mtazamo wa kupinga Sheria ya Mungu, mtazamo ambao unafundishwa katika seminari na kufuatwa na wachapishaji wa Biblia.

Mantiki sahihi zaidi ni kwamba sentensi nzima inafafanua mchakato wa mmeng’enyoy wa chakula. Mfumo wa usagaji huchukua chakula, kutoa virutubisho na vipengele vinavyohitajika na mwili (sehemu safi), na kisha kutoa mabaki kama taka. Kauli “kusafisha vyakula vyote” huenda inahusu mchakato huu wa asili wa kutenganisha virutubisho muhimu na kinachotupwa.

HITIMISHO JUU YA HOJA HII YA UONGO

Marko 7:1-23 haihusu kufuta sheria za chakula za Mungu bali inahusu kukataa mapokeo ya kibinadamu yanayoweka mkazo kwa taratibu za nje badala ya mambo ya moyo. Yesu alifundisha kuwa unajisi wa kweli hutoka ndani ya mtu, si kwa kushindwa kufuata desturi ya kunawa mikono.

Dai kwamba “Yesu alitangaza vyakula vyote kuwa safi” ni tafsiri isiyo sahihi ya maandiko, iliyojaa upendeleo dhidi ya sheria za milele za Mungu. Kwa kusoma muktadha kwa uangalifu na kurejelea lugha ya asili, inakuwa wazi kwamba Yesu alisimama imara katika mafundisho ya Torati na hakutengua sheria za chakula alizopewa wanadamu na Mungu.

HOJA YA UONGO: “Katika maono, Mungu alimwambia mtume Petro kwamba sasa tunaweza kula nyama ya mnyama yeyote”

UKWELI:

Watu wengi hunukuu maono ya Petro katika Matendo 10 kama uthibitisho kwamba Mungu alifuta sheria za chakula kuhusu wanyama najisi. Hata hivyo, uchunguzi wa kina wa muktadha na madhumuni ya maono haya unaonyesha kuwa hayakuhusiana kabisa na kufuta sheria za chakula. Badala yake, maono haya yalikuwa njia ya kumfundisha Petro kuwakubali watu wa Mataifa miongoni mwa watu wa Mungu, si kubadilisha maagizo ya chakula aliyoyatoa Mungu.

MAONO YA PETRO NA MAKSUDI YAKE

Katika Matendo 10, Petro ana maono ya shuka ikishuka kutoka mbinguni ikiwa na wanyama wa kila aina, safi na najisi, huku sauti ikimwamuru “chinja na ule.” Jibu la haraka la Petro ni wazi:

“Hapana, Bwana! Sijawahi kula kitu chochote kilicho najisi au kichafu” (Matendo 10:14).

Majibu haya ni muhimu kwa sababu kadhaa:

1. Utii wa Petro kwa Sheria za Chakula

Maono haya yanatokea baada ya Yesu kupaa mbinguni na baada ya kumiminwa kwa Roho Mtakatifu siku ya Pentekoste. Ikiwa Yesu alifuta sheria za chakula wakati wa huduma yake, Petro—mwanafunzi wake wa karibu—angekuwa tayari anafahamu jambo hilo na asingepinga kwa nguvu hivyo. Ukweli kwamba Petro alikataa kula wanyama najisi unaonyesha kuwa bado alifuata sheria za chakula na hakuwa na ufahamu wowote kwamba zilikuwa zimebatilishwa.

2. Ujumbe Halisi wa Maono

Maono haya yanarudiwa mara tatu, jambo linaloonyesha umuhimu wake, lakini maana yake ya kweli inafafanuliwa katika aya chache baadaye Petro alipofika nyumbani kwa Kornelio, Myunani. Petro mwenyewe anaeleza maana ya maono:

“Mungu amenionyesha nisimwite mtu yeyote kuwa najisi au mchafu” (Matendo 10:28).

Maono haya hayakuhusu chakula hata kidogo bali yalikuwa ujumbe wa mfano. Mungu alitumia taswira ya wanyama safi na najisi kumfundisha Petro kwamba vizuizi kati ya Wayahudi na watu wa Mataifa vilikuwa vinaondolewa, na kwamba Mataifa sasa walikubaliwa katika agano la Mungu.

KUTOELEWEKA KWA HOJA YA “SHERIA ZA CHAKULA ZIMEFUTWA”

Dai kwamba maono ya Petro yalifuta sheria za chakula linapuuza mambo muhimu kadhaa:

1. Upinzani wa Awali wa Petro

Ikiwa sheria za chakula tayari zilikuwa zimefutwa, pingamizi la Petro halingekuwa na maana yoyote. Maneno yake yanaonyesha kuwa aliendelea kuzifuata hata baada ya miaka ya kumfuata Yesu.

2. Hakuna Ushahidi wa Kimaandiko wa Kufutwa kwa Sheria

Hakuna mahali popote katika Matendo 10 ambapo maandiko yanathibitisha kuwa sheria za chakula zilifutwa. Mukstadha wote unahusu kupokelewa kwa watu wa Mataifa, si mabadiliko ya sheria kuhusu chakula.

3. Ukweli wa Kifumbo wa Maono

Madhumuni ya maono yanaeleweka wazi kupitia matukio yaliyofuata. Petro alipoelewa kuwa Mungu hana upendeleo, bali anakubali watu wa kila taifa wanaomcha na kutenda haki (Matendo 10:34-35), inadhihirika kuwa maono haya yalihusu kuondoa ubaguzi, si sheria za chakula.

4. Matatizo ya Kutafsiri Maono Kihalisi

Ikiwa maono yalihusu kufuta sheria za chakula, basi yangepingana na mukstadha mpana wa Matendo, ambapo waumini Wayahudi, akiwemo Petro, waliendelea kufuata maagizo ya Torati. Zaidi ya hayo, maono haya yangepoteza nguvu yake ya kifumbo ikiwa yangetafsiriwa kihalisi, kwa kuwa yangehusiana tu na desturi za chakula badala ya ujumbe mpana wa kupokelewa kwa Mataifa.

HITIMISHO KUHUSU HOJA HII YA UONGO

Maono ya Petro katika Matendo 10 hayakuhusu chakula bali yalihusu watu. Mungu alitumia taswira ya wanyama safi na najisi kuwasilisha ukweli wa kiroho wenye kina: kwamba injili ilikuwa kwa mataifa yote, na kwamba watu wa Mataifa hawakupaswa tena kuonekana kama najisi au waliotengwa kutoka kwa watu wa Mungu.

Kuyatafsiri maono haya kama kufuta sheria za chakula ni kutokuelewa mukstadha na madhumuni ya kifungu hiki. Maagizo ya chakula yaliyotolewa na Mungu katika Walawi 11 yanasalia bila kubadilika na hayakuwa mada kuu ya maono haya. Matendo ya Petro mwenyewe na maelezo yake yanathibitisha hili. Ujumbe halisi wa maono haya ulikuwa kuhusu kuvunja vizuizi kati ya watu, si kubadili sheria za milele za Mungu.

Mchoro wa zamani wa wachinjaji wakitayarisha nyama kwa mujibu wa sheria za Biblia za kutoa damu ya wanyama wote safi, ndege, na wanyama wa nchi kama ilivyoelezwa katika Walawi 11.

HOJA YA UONGO: “Baraza la Yerusalemu liliamua kuwa watu wa Mataifa wanaweza kula chochote mradi tu hakijanyongwa na hakina damu”

UKWELI:

Baraza la Yerusalemu (Matendo 15) mara nyingi hutafsiriwa vibaya ili kuonyesha kuwa watu wa Mataifa waliruhusiwa kupuuza amri nyingi za Mungu na kufuata tu masharti manne ya msingi. Hata hivyo, uchunguzi wa kina unaonyesha kuwa baraza hili halikuhusu kufuta sheria za Mungu kwa Mataifa, bali lilihusu kurahisisha ushiriki wao wa awali katika jumuiya za Kiyahudi za Kimesia.

BARAJA LA YERUSALEMU LILIKUWA KUHUSU NINI?

Swali kuu lililoadiliwa katika baraza hili lilikuwa ikiwa watu wa Mataifa walihitaji kutii Torati yote—ikiwa ni pamoja na tohara—kabla ya kuruhusiwa kusikia injili na kushiriki katika mikutano ya kwanza ya waumini wa Kimesia.

Kwa karne nyingi, mapokeo ya Kiyahudi yalifundisha kuwa mtu wa Mataifa alihitaji kuwa mtiifu kikamilifu kwa Torati, ikiwa ni pamoja na tohara, kushika Sabato, sheria za chakula, na amri nyingine, kabla ya Myahudi kuweza kushirikiana naye kwa uhuru (Tazama Mathayo 10:5-6; Yohana 4:9; Matendo 10:28). Uamuzi wa baraza hili ulikuwa mabadiliko makubwa, ukitambua kuwa watu wa Mataifa wangepokea kuanza safari yao ya imani bila kulazimika kufuata sheria zote mara moja.

MASHARTI MANNE YA AWALI KWA AJILI YA MAELEWANO

Baraza lilihitimisha kuwa watu wa Mataifa wangepokea kuhudhuria mikutano ya waumini kama walivyo, mradi tu wangepokea mambo yafuatayo (Matendo 15:20):

1. **Chakula Kilichotolewa Kwa Sanamu:** Kuepuka kula chakula kilichotolewa kwa sanamu, kwa kuwa ibada ya sanamu ilikuwa chukizo kubwa kwa waumini wa Kiyahudi.
2. **Uasherati:** Kujiepusha na dhambi za zinaa, ambazo zilikuwa za kawaida katika desturi za kipagani.
3. **Nyama ya Wanyama Walionyongwa:** Kuepuka kula wanyama waliouawa vibaya, kwa sababu bado wangukuwa na damu, jambo lililokatazwa na sheria za chakula za Mungu.
4. **Damu:** Kuepuka kula damu, jambo lililokatazwa katika Torati (Walawi 17:10-12).

Masharti haya hayakuwa muhtasari wa sheria zote ambazo watu wa Mataifa walipaswa kufuata. Badala yake, yalikuwa mwanzo wa kuhakikisha amani na umoja kati ya waumini wa Kiyahudi na watu wa Mataifa katika makutaniko yaliyochanganyika.

KILE UAMUZI HUU HAKIKUMANISHA

Ni upuuzi kudai kuwa masharti haya manne pekee ndiyo sheria ambazo watu wa Mataifa walihitaji kutii ili kumpendeza Mungu na kupokea wokovu.

- **Je, Watu wa Mataifa Waliruhusiwa Kuvunja Amri Kumi?**
 - Je, wangepokea kuabudu miungu mingine, kulitaja bure jina la Mungu, kuiba, au kuua? Bila shaka hapana. Hitimisho kama hilo lingepingana na kila kitu ambacho Maandiko yanafundisha kuhusu matarajio ya Mungu kwa haki.
- **Mwanzo Tu, Si Hatua ya Mwisho:**
 - Baraza liliangazia hitaji la haraka la kuruhusu watu wa Mataifa kushiriki katika mikutano ya waumini wa Kimesia. Ildhaniwa kuwa wangepokea kukua katika maarifa na utii kwa muda.

MATENDO 15:21 YANALETA UFAFANUZI

Uamuzi wa baraza hili unafafanuliwa katika Matendo 15:21:

“Kwa maana tangu zamani sheria ya Musa [Torati] imehubiriwa katika kila mji, na husomwa katika masinagogi kila Sabato.”

Aya hii inaonyesha kwamba watu wa Mataifa wangendelea kujifunza sheria za Mungu walipohudhuria sinagogi na kusikiliza Torati. Baraza halikufuta amri za Mungu, bali liliweka njia ya vitendo ya kuwawezesha watu wa Mataifa kuanza safari yao ya imani bila kulemewa.

MUKTADHA KUTOKA KWA MAFUNDISHO YA YESU

Yesu Mwenyewe alisisitiza umuhimu wa amri za Mungu. Kwa mfano, katika Mathayo 19:17 na Luka 11:28, pamoja na katika Mahubiri Yake Mlimani (Mathayo 5-7), Yesu alithibitisha umuhimu wa kufuata sheria za Mungu, kama vile kutokua wauaji, kutokuzini, kupenda jirani, na nyingine nyingi. Kanuni hizi zilikuwa msingi wa imani na hazingeweza kupuuzwa na mitume.

HITIMISHO KUHUSU HOJA HII YA UONGO

Baraza la Yerusalemu halikuamuru kuwa watu wa Mataifa wanaweza kula chochote au kupuuzwa amri za Mungu. Lilihusu suala maalum: jinsi watu wa Mataifa wangepata fursa ya kushiriki katika makutaniko ya Kimesia bila kulazimika kufuata kila kipengele cha Torati mara moja. Masharti manne yalikuwa hatua za kiutendaji za kuhakikisha amani na mshikamano kati ya waumini wa Kiyahudi na wa Mataifa.

Matarajio yalikuwa wazi: watu wa Mataifa wangepata katika uelewa wao wa sheria za Mungu kwa muda kupitia mafundisho ya Torati, ambayo ilisomwa katika masinagogi kila Sabato. Kusema vinginevyo ni kupotosha madhumuni ya baraza hili na kupuuzwa mafundisho mapana ya Maandiko.

HOJA YA UONGO: *“Mtume Paulo alifundisha kuwa Kristo alifuta hitaji la kutii sheria za Mungu kwa ajili ya wokovu”*

UKWELI:

Viongozi wengi wa Kikristo, ikiwa si wengi wao, hufundisha kimakosa kwamba mtume Paulo alipinga Sheria ya Mungu na kuwaelekeza waongofu wa Mataifa kupuuzwa amri Zake. Baadhi hata hudai kuwa kutii sheria za Mungu kunaweza kuhatarisha wokovu. Tafsiri hii imeleta mkanganyiko mkubwa wa kitheolojia.

Wanazuoni wanaopinga mtazamo huu wamefanya kazi kwa bidii kujibu utata unaozunguka maandiko ya Paulo, wakijaribu kuonyesha kuwa mafundisho yake yameeleweka vibaya au yametolewa nje ya muktadha kuhusu Sheria na wokovu. Hata hivyo, huduma yetu ina msimamo tofauti.

KWA NINI KUELEZA PAULO SI NJIA SAHIHI

Tunaamini kuwa si lazima—na hata ni dharau kwa Bwana—kufanya juhudi kubwa kueleza msimamo wa Paulo kuhusu Sheria. Kufanya hivyo kunamweka Paulo, mwanadamu wa kawaida, katika hadhi sawa au hata ya juu zaidi kuliko manabii wa Mungu, na hata Yesu Mwenyewe.

Badala yake, njia sahihi ya kitheolojia ni kuchunguza ikiwa Maandiko yaliyotangulia Paulo yalitabiri au kuidhinisha wazo kwamba mtu fulani angekuja baada ya Yesu kufundisha ujumbe wa kufuta sheria za Mungu. Ikiwa unabii kama huo ungekuwepo, tungekuwa na sababu ya kukubali mafundisho ya Paulo kuhusu suala hili kama yalivyothibitishwa na Mungu, na ingekuwa na maana kufanya kila juhudi kuyaelewa na kuyaishi.

KUKOSEKANA KWA UNABII KUHUSU PAULO

Ukweli ni kwamba Maandiko hayana unabii wowote kuhusu Paulo—au mtu mwingine yeyote—akileta ujumbe wa kufuta sheria za Mungu. Watu pekee waliotabiriwa waziwazi katika Agano la Kale ambao wanatajwa katika Agano Jipya ni:

1. **Yohana Mbatizaji:** Nafasi yake kama mtangulizi wa Masihi ilitabiriwa na kuthibitishwa na Yesu (kwa mfano, Isaya 40:3, Malaki 4:5-6, Mathayo 11:14).
2. **Yuda Iskariote:** Marejeo ya moja kwa moja yanapatikana katika Zaburi 41:9 na Zaburi 69:25.
3. **Yusufu wa Arimathaya:** Isaya 53:9 inamtaja kwa njia isiyo ya moja kwa moja kama mtu aliyemzika Yesu.

Mbali na watu hawa, hakuna unabii wowote kuhusu mtu yeyote—hasa mtu kutoka Tarso—akitumwa kufuta amri za Mungu au kufundisha kuwa watu wa Mataifa wanaweza kuokolewa bila kutii sheria Zake za milele.

KILE AMBACHO YESU ALITABIRI KITATOKEA BAADA YA KUPAA KWAKE

Yesu alitoa unabii mwingi kuhusu mambo ambayo yangetokea baada ya huduma Yake duniani, ikiwa ni pamoja na:

- **Uharibifu wa Hekalu (Mathayo 24:2).**

- **Mateso ya wanafunzi Wake** (Yohana 15:20, Mathayo 10:22).
- **Kusambaa kwa ujumbe wa Ufalme kwa mataifa yote** (Mathayo 24:14).

Hata hivyo, hakuna mahali popote ambapo Yesu alimtaja mtu kutoka Tarso—hasa Paulo—akipewa mamlaka ya kufundisha mafundisho mapya au yanayopingana kuhusu wokovu na utii.

JARIBIO HALISI LA MAANDIKO YA PAULO

Hii haimaanishi kwamba tunapaswa kuyakataa maandiko ya Paulo au ya Petro, Yohana, na Yakobo. Badala yake, tunapaswa kuyachunguza kwa uangalifu, tukihakikisha kuwa tafsiri yoyote inalingana na Maandiko ya msingi: Sheria na Manabii wa Agano la Kale, pamoja na mafundisho ya Yesu katika Injili.

Tatizo haliko katika maandiko yenyewe, bali katika tafsiri ambazo wanateolojia na viongozi wa kanisa wameyapa. Tafsiri yoyote ya mafundisho ya Paulo lazima ithibitishwe na:

1. **Agano la Kale:** Sheria ya Mungu kama ilivyofunuliwa kupitia manabii Wake.
2. **Injili Nne:** Maneno na matendo ya Yesu, ambaye alihifadhi Sheria.

Ikiwa tafsiri haikidhi vigezo hivi, haipaswi kukubalika kama ukweli.

HITIMISHO KUHUSU HOJA HII YA UONGO

Dai kwamba Paulo alifundisha kufutwa kwa sheria za Mungu, ikiwa ni pamoja na maagizo ya chakula, halina uthibitisho wa Kimaandiko. Hakuna unabii unaotabiri ujumbe kama huo, na Yesu Mwenyewe alihifadhi Sheria. Kwa hivyo, mafundisho yoyote yanayodai vinginevyo yanapaswa kupimwa dhidi ya Neno la Mungu lisilobadilika.

Kama wafuasi wa Masihi, tumeitwa kutafuta ulinganifu na kile ambacho tayari kimeandikwa na kufunuliwa na Mungu, si kutegemea tafsiri zinazopingana na amri Zake za milele.

MAFUNDISHO YA YESU, KUPITIA MANENO NA MFANO

Mwanafunzi wa kweli wa Kristo anaiga maisha yake yote kwa kufuata mfano Wake. Alisema wazi kuwa ikiwa tunampenda, tutakuwa watiifu kwa Baba na Mwana. Hili si sharti kwa wanyonge bali ni kwa wale ambao macho yao yameelekezwa katika Ufalme

wa Mungu na walio tayari kufanya lolote ili kupata uzima wa milele—hata kama italeta upinzani kutoka kwa marafiki, kanisa, na familia. Amri zinazohusu [nywele na ndevu](#), [tzitzit](#), [tohara](#), [Sabato](#), na [nyama zilizokatazwa](#) zinapuuzwa na karibu Ukristo wote, na wale wanaokataa kufuata mkondo wa wengi bila shaka watakabiliwa na mateso, kama Yesu alivyotuonya (Mathayo 5:10). Utii kwa Mungu unahitaji ujasiri, lakini thawabu yake ni uzima wa milele.

NYAMA ZILIZOKATAZWA KWA MUJIBU WA SHERIA YA MUNGU

Kwato nne za wanyama tofauti, zingine zikiwa zimegawanyika na zingine imara, zinaonyesha sheria ya Biblia kuhusu wanyama safi na najisi kulingana na Walawi 11.

Sheria za chakula za Mungu, kama zilivyoainishwa katika Torati, zinafafanua wazi wanyama ambao watu Wake wanaruhusiwa kula na wale ambao wanapaswa kuepukwa. Maagizo haya yanasisitiza utakatifu, utii, na kujitenga na desturi zinazonajisi. Hapa chini kuna orodha ya kina ya nyama zilizokatazwa, pamoja na marejeo ya kimaandiko.

1. WANYAMA WA NCHI WASIOTAFUNA CUD AU WASIO NA KWATO ZILIZOGAWANYIKA

- Wanyama huchukuliwa kuwa najisi ikiwa hawana moja au zote kati ya sifa hizi mbili.
- **Mifano ya Wanyama Walio Katazwa:**
 - Ngamia (*gamal*, גָּמַל) - Hula tena chakula chake lakini hana kwato zilizogawanyika (Walawi 11:4).

- Farasi (*sus*, סוס) - Hali tena chakula chake na hana kwato zilizogawanyika.
- Nguruwe (*chazir*, חזיר) - Ana kwato zilizogawanyika lakini hali tena chakula chake (Walawi 11:7).

2. VIUMBE WA MAJINI WASIO NA MIKIA NA MAGAMBA

- Samaki wanaruhusiwa tu ikiwa wana mikia na magamba. Viumbe wanaokosa moja au vyote ni najisi.
- **Mifano ya Viumbe Walio Katazwa:**
 - Samaki wa aina ya Catfish - Hana magamba.
 - Viumbe wa maganda - Ikiwemo kamba, kaa, jongo, na chaza.
 - Mnafu - Hana mikia wala magamba.
 - Pweza na Ngisi - Hawana mikia wala magamba (Walawi 11:9-12).

3. NDEGE WANAOKULA NYAMA, WAJILAJI, NA WALIOKATAZWA

- Sheria inabainisha ndege fulani ambao hawapaswi kuliwa, hasa wale wanaojulikana kwa tabia za uwindaji au ulaji wa mizoga.
- **Mifano ya Ndege Walio Katazwa:**
 - Tai (*nesher*, נֶשֶׁר) (Walawi 11:13).
 - Fundo (*da'ah*, דַּאָה) (Walawi 11:14).
 - Kunguru (*orev*, עֵרֶב) (Walawi 11:15).
 - Bundi, Kipungu, Kasa, na wengine (Walawi 11:16-19).

4. WADUDU WANAORUKA WALIO NA MIGUU MINNE

- Wadudu wanaoruka kwa ujumla ni najisi isipokuwa wale wenye miguu ya kuruka.
- **Mifano ya Wadudu Walio Katazwa:**
 - Nzi, mbu, na mende.
 - Panzi na nzige, hata hivyo, wanaruhusiwa (Walawi 11:20-23).

5. WANYAMA WANAOTAMBAA CHINI

- Kiumbe yeyote anayesonga kwa tumbo lake au aliye na miguu mingi na kutambaa chini ni najisi.
- **Mifano ya Viumbe Walio Katazwa:**
 - Nyoka.
 - Mijusi.
 - Panya na fisi maji (Walawi 11:29-30, 11:41-42).

6. WANYAMA WALIOKUFA KWA ASILI AU WALIORARULIWA

- Hata kwa wanyama safi, mzoga wowote uliokufa peke yake au kuraruliwa na wanyama wengine haupaswi kuliwa.
- **Marejeo:** Walawi 11:39-40, Kutoka 22:31.

7. UZALISHAJI WA MSETU

- Ingawa si amri ya moja kwa moja ya chakula, utafutaji wa mseto wa spishi umekatazwa, ikionyesha uangalifu katika uzalishaji wa vyakula.
- **Marejeo:** Walawi 19:19.

Maagizo haya yanaonyesha hamu ya Mungu ya kuwa watu Wake wawe tofauti, wakimheshimu Yeye hata katika uchaguzi wao wa chakula. Kwa kufuata sheria hizi, waumini Wake wanaonyesha utii na heshima kwa utakatifu wa amri Zake.